

„Sekretne życie klamek”

**czyli wędrówka edukacyjnymi ścieżkami
podczas realizacji projektu „Razem dla talentów”
Fundusz Inicjatyw Absolwentskich Programu Liderzy PAFW**

W ramach przedsięwzięcia kilkusobowa grupa realizująca projekt „Razem dla talentów” (reprezentanci różnych edycji Programu Liderzy PAFW) uczestniczyła w 2 wizytach studyjnych w Gdańsku i w Warszawie. Celem wizyt były spotkania w różnych typach szkół i przedszkoli, systemowych i alternatywnych, oraz spojrzenie na edukację z perspektywy rozwijania talentów wśród dzieci i młodzieży. Każda z osób realizujących projekt jest w różny sposób powiązana z edukacją. Wśród nas są nauczyciele, rodzice, pracownicy oświaty i kultury. Jednym z efektów wspólnej pracy i przemyśleń jest grupa na facebook’u „Razem dla talentów”, w której inspirujemy, wspieramy, dzielimy się wiedzą i doświadczeniem. Dołączajcie do nas na

<https://www.facebook.com/groups/321940578163747/>

Zapraszamy do wspólnej wędrówki po edukacyjnych szlakach Gdańska i Warszawy. Przemierzyliśmy je wspólnie, a po drodze spotkaliśmy: różnorodność, pasję, emocje, talenty, dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, nauczycieli zmieniających oddolnie edukację. Wszędzie spotkaliśmy chęć podążania za uczniem, jego potrzebami i talentami. Teraz dzielimy się z Wami naszymi doświadczeniami i przeżyciami i serwujemy mix „Razem dla talentów”.

I ETAP – GDAŃSK 15 – 18 września 2016

Jak w systemowej edukacji rozwijać talenty? Czy szkoła może być Turkusowa? Co to jest Metoda Krakowska? Czy może istnieć przedszkole bez zabawek? Jak rozwijać talenty uczniów i uczennic z niepełnosprawnością? Podczas I zjazdu w ramach „Razem dla talentów”, dzięki Zofii Lisieckiej, zobaczyliśmy Gdańsk z innej – edukacyjnie inspirującej – perspektywy.

Co zobaczyliśmy?

- Szkoła Podstawowa nr 57 im. Gen. Andersa w Gdańsku. Grupa integracyjna, która pracuje Szkołą Krakowską, a podczas zajęć wykorzystuje się klocki Numicon. Tu poczytacie o tej metodzie: <http://numicon.edu.pl/>, a tu o tej klasie: <http://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/1,35635,19318329,mt-polowa-dzieci-w-tej-klasie-ma-zespol-downa-jedyny-taki-oddzial.html>
<http://www.gdansk.pl/wiadomosci/Pietnascioro-wspanialych-konczy-zerowke-jedynaka-klasa-w-Polsce,a,56213> i <http://sp57gda.pl/netpanel/>
- Niepubliczne Gimnazjum Thinking Zone działa od 2 lat. W tej szkole pracuje się metodą TOC, czyli metoda krytycznego myślenia (o metodzie tu: <http://www.toc.edu.pl/co-to-jest-toc/>). To gimnazjum działa na terenie Olivia Bussines Center, w części dedykowanej Start Up-om i Co-workingowi i innym innowacjom. Samo zanurzenie uczniów i uczennic w atmosferze takiego miejsca, tętniącego współpracą, kreatywnością i pasją już daje ciekawe efekty. Gimnazjum dokłada do tego myślenie krytyczne, kreatywność i twórczość, inicjatywę i odpowiedzialność, przedsiębiorczość i umiejętność pracy zespołowej i projektowej, poprzez nowoczesne metody dydaktyczne, m.in. narzędzia krytycznego myślenia TOC, gamifikację czy flipped learning (odwrócona lekcja), obozy kreatywne. Bardzo dużo zajęć odbywa się poza szkołą oraz w ramach projektów z zagranicznymi szkołami z Europy. Po szkole oprowadził na Maciej Winiarek – założyciel TOC dla edukacji http://www.thinkingzone.pl/thinking-zone_maciej-winiarek/
- Spotkanie z panem Piotrem Bogdanowiczem – założycielem Zespołu Szkół Programów Indywidualnych OLPI (gimnazjum, liceum, liceum plastyczne, sześciolletnia szkoła plastyczna – działają już ponad 25 lat!). Liceum kieruje uwagę na specjalne potrzeby edukacyjne uczniów, umożliwiając rozwój młodzieży o nietypowych możliwościach, o szczególnych zainteresowaniach i uzdolnieniach, ale też z dysfunkcjami. System pracy przypomina studia- uczeń sam musi planować swój dzień zajęć, wybierając między dostępnymi zajęciami, lekcje prowadzone są w dwugodzinnych blokach, w grupach mieszanych wiekowo i bardzo nielicznych. Założeniem szkoły jest rozbudzanie pasji- jak mówi dyrektor: „Nie pytam matematyka o to, jakie oceny mają uczniowie, pytam uczniów czy lubią matematykę. Nauczyciel ma tak prowadzić zajęcia by uczniowie je lubili.” Nauczyciele muszą raz w miesiącu zaprosić innego nauczyciela na swoją lekcję i raz w miesiącu kogoś odwiedzić. Raz na miesiąc lekcje są prowadzone poza szkołą, przy czym dzień ten musi być częścią procesu uczenia. Raz w roku sami uczniowie organizują Latający Dzień (więcej o LD tutaj: <http://olpi.pl/index.php/o-szkole/latajace-dni>, <http://olpi.gda.pl/index.php/34-olpi/o-szkole>).
- O tym czy szkoła może być kolorowa dowiedzieliśmy się podczas spotkania "Zrób sobie turkusową szkołę" (<https://www.facebook.com/events/1804255816470455/>), które poprowadziły dziewczyny z Edu Tank Marta Czapińska i Magdalena Sulińska. Więcej o ich działaniach przeczytacie tu: <http://edutank.org.pl/>. Spotkanie to zorganizowała Agnieszka Tomasik pomysłodawczyni i koordynatorka ruchu Kreatywnej Pedagogiki - oddolnego ruchu samodoskonalenia nauczycieli i nauczycielek, który zrzesza około 800 osób! Ten ruch rozwija talenty nauczycielek i nauczycieli! Tu przeczytacie więcej o tej inicjatywie: http://www.gdansk.pl/kreatywna_pedagogika

- Wizyta w przedszkolu o profilu sportowo-naukowym GEDANIA – przedszkole, w którym nie ma zabawek, są natomiast codzienne, bez względu na pogodę zabawy na świeżym powietrzu, zajęcia sportowe i naukowe. Jest także strefa play padu, prawdziwej graciarni, która jest ulubionym miejscem badawczym przedszkolaków. Opiekunowie mogą, w tym czasie odpocząć np. na hamaku, obserwując zmagania młodych ludzi z rzeczywistością. Współzałożycielką przedszkola Gedania jest Agata Hofman (Polska Akademia Dzieci). Gedania to również szkoła, choć nietypowa, bo oparta formalnie o nauczanie domowe i oficjalnie szkołą nie jest. Dzieci w edukacji domowej spędzają tu jednak codziennie po 8 godzin. Założeniem jest brak presji na wyniki „szkolne”, za to praca metodą projektu, eksperymentu, komunikacja według porozumienia bez przemocy (NVC) oraz stały ruch na świeżym powietrzu, bo dzieci mają do dyspozycji całe zaplecze sportowe klubu Gedania – boiska, hale itp. Więcej o przedszkolu i „szkole” tu: (<https://prezi.com/v9ia-3getsyz/przedszkole-gedania-1922/>)
- Uczestniczyliśmy w panelu dyskusyjnym „Edukacja i Tabu” podczas Kongresu Kobiet Pomorza. Panel prowadzony był przez dr Agnieszką Tomasik (Kreatywna Pedagogika) z jej gośćmi, m.in. Piotrem Kowalcukiem, wiceprezydentem Miasta Gdańska oraz Martą Czapińską (Fundacja EduTank).
- Wizyta w Instytucie Kultury Miejskiej dostarczyła nam wiedzy, w jaki sposób miasto wychodzi naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców organizując gry miejskie, ich projekty oraz działania Fundacji edukacyjnej ODiTK.
- Na zakończenie doznaliśmy prawdziwej uczy. Pani Anna Mydlarska, uczestniczka wydarzeń sierpniowych i współtwórczyni Europejskiego Centrum Solidarności pokazała nam kawał pięknej historii, którą mogliśmy zobaczyć i niemalże dotknąć.

ETAP II – WARSZAWA 3 – 5 listopada 2016

- Pierwsza szkoła, którą odwiedziliśmy to SP 323 im. Polskich Olimpijczyków na Ursynowie. Nazywają siebie „Budziki” – od nurtu „Budzących się szkół”. Jak się okazuje, w publicznej szkole też dużo da się zmienić. Metoda zielonego ołówka, czasomierz, albo indywidualnie ustawiane prace, NaCoBeZu (dla niewtajemniczonych – **Na Co Będziemy Zwracać Uwagę**), ocenianie kształtujące i metodniki na każdym stoliku ucznia. To tylko niektóre elementy charakterystyczne dla szkoły, która nie zadaje zadań domowych. Szkołą zarządza pełna energii pani dyrektor – Wioletta Krzyżanowska <http://mamaedu.pl/129221,brak-pracy-domowej-to-mozliwe-pierwsza-taka-szkola-w-warszawie-pelna-pozytywnych-zmian>
- Druga szkoła to Zespół Szkół w Łajskach pod Warszawą. Niesamowita i modelowa, w której każdy dzień rozpoczyna się od wspólnego śpiewania na korytarzu szkolnym, na którym stoi fortepian. Edukacja włączająca między innymi poprzez sztukę-muzykę, teatr, malarstwo itp. Działają orkiestry – dęta i bębniarska. Skuteczna forma wspierania osób z niepełnosprawnościami. W tej szkole jest jak w wielkiej rodzinie, każdy może zjeść posiłek do syta za przysłowiowe 3 zł, każdy uczeń też gra na instrumencie. 91 osób kadry i jak powiedział Dyrektor Pan Marek Tarwacki – wszyscy ważni. A zespół to ZESPÓŁ – nauczyciele, kadra, obsługa, rodzice, dzieci. Nie ma podziałów <https://splajski.edupage.org/text9/>

- I na koniec pierwszego dnia spotkaliśmy się w uroczym miejscu, w księgarni-kawiarni Tarabuk w Teatrze Lalek, Pałacu Kultury z Marianną Kłosińską szefową Fundacji Bullerbyn. Marianna stworzyła i nadal prowadzi jedną z pierwszych społeczności („szkół”) demokratycznych w Warszawie (więcej tu: <http://bullerbyn.org.pl/>). Bardzo inspirująca rozmowa o nauczaniu domowym, unschooling, detoksykacji i lękach rodziców przed wyjściem z systemu. #summerhill #WolnaSzkoła. Marianna Kłosińska sama siebie nazywa Matką Polką Unschoolerką <https://www.facebook.com/mariannaafb?ref=ts&fref=ts>
- I teraz zupełnie inna szkoła :) szkoła męska. „Żagle Szkoła Podstawowa, Gimnazjum i Liceum Stowarzyszenia „Sternik”. Uczniowie i nauczyciele to wyłącznie mężczyźni. W sekretariacie - pan Sekretarz. Szkoła związana z Opus Dei. Rekrutuje się tak naprawdę rodzinę, a nie tylko ucznia. Co ważne – w szkole pracuje się również z rodziną, zwłaszcza wzmacniając więzi ojców z synami. Do każdej klasy można zajrzeć przez szybkę w drzwiach, więc nie ma tajemnic. Szkoła nie jest oparta na tradycyjnym podziale ról. Janusz Wardak – Dyrektor szkoły, podkreśla, że ich praca z samymi chłopakami jest bardziej efektywna, gdyż zakłada Sposób uczenia dostosowany do temperamentu, etapów rozwojowych i sposobu uczenia się chłopców. Wysoki poziom testosteronu kanalizuje się m.in. poprzez udział 2/3 uczniów w wielu sekcjach szkolnego klubu sportowego, godzinnych przerwach na rekreację w czasie typowego dnia zajęć, skręcanie motorowerów, zajęcia w przyszkolnym ogródku oraz „piątki odkrywców” – zblokowane zajęcia tematyczne, przeważnie poza szkołą. Ciekawostką jest to, że w zerówce wszyscy zapoznają się z szachami. Prężnie rozwija się czytelnictwo. Opracowano katalog 800 książek, które mogą zainteresować uczniów. W klasach młodszych 3 razy w tygodniu chłopaki przez godzinę samodzielnie czytają książki. W klasach starszych ten czas przeznaczony jest na pracę indywidualną w ciszy <http://www.sternik.edu.pl/zagle-o-nas/szkoła-dla-chlopcow#>.
- Sekretne życie klamek poznaliśmy w niezwyklej szkole niepublicznej na Startowej w Warszawie. Tu nie ma kółek zainteresowań – są Inspiracje – każdy uczeń może rozwijać swoje talenty w dowolnym kierunku i z wybraną grupą. Ma swojego tutora. Wspaniały klimat, miejsce, gdzie młodzi ludzie zbudowali wraz z nauczycielami fantastyczną społeczność. Społeczne gimnazjum „Startowa” z zespołu szkół Bednarska. Miejsce niezwykle przyjazne dla młodych ludzi, ze świetną wspólną przestrzenią, gdzie można spędzić przerwę i zjeść obiad. Duży zakres swobody i wolności. Rozwinięta samorządność szkolna. I wprowadzany system tutoringu opartego o pasje nauczycieli i uczniów/ uczennic. Dużo uwagi poświęca się uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ocena ujęta procentowo. Zwraca się uwagę na sukcesy i to, co zostało dobrze przez ucznia zrobione. Indywidualny tutoring dla dzieci uzdolnionych. <http://startowa.edu.pl/startowa/o-nas/> :) Widać szczęśliwe dzieci, jest wolność i akceptacja. Indywidualizowany program. Troska wobec tych, którzy potrzebują więcej uwagi i mają szczególne potrzeby edukacyjne. <http://startowa.edu.pl/kontakt/>
- Doświadczyliśmy także wyjątkowego spotkania przy kawie z Marcinem Pietraszko nauczycielem w Szkole Podstawowej im. Samuela Bogumiła Lindego. Szkole, w której pracuje się wg planu Daltońskiego, a więc zrywa się ze sztywnym klasowo-lekcyjnym systemem nauczania. Akcent jest na indywidualną pracę uczniów.

- Wizytę w Warszawie zakończyliśmy poranną kawą z Marią Mach, prezeską Stowarzyszenia „Krajowy Fundusz na rzecz dzieci”. Jej stowarzyszenie, to prawdziwa kopalnia talentów. Łowią je i szlifują, aż zabłysną porażając blaskiem. Nabory i zgłoszenia – każdego roku w maju. Szukajcie talentów! Nie liczą się średnie, ale potencjał. <http://fundusz.org/kontakt/>

Obie wizyty studyjne były dla nas niesamowitym przeżyciem i odkryciem nowych możliwości. Wiele przegadanych tematów do późnych godzin nocnych pokazały jak bardzo jest nam bliski temat dobrej edukacji. Otworzyły się nam nowe perspektywy, nowe światelka zabłysnęły w naszych głowach. Najważniejsze jest jednak to, żeby świadomie podążać za dzieckiem. I odkrywać talenty pracując na jego mocnych stronach.

Od strony organizacyjnej i finansowej projekt „Razem dla talentów” był koordynowany przez Stowarzyszenie Absolwentów i Sympatyków I LO w Bytomiu „Smoleniaczy”.

Realizatorzy projektu „Razem dla Talentów”:

*Grzegorz Rzeszutek, Zofia Lisiecka, Marcin Korczyk, Dagmara Rucińska,
Irena Nowak, Katarzyna Sztop-Rutkowska, Małgorzata Klimowicz, Piotr Koziół
– Alumni Programu Liderzy Polsko Amerykańskiej Fundacji Wolności*